

Sacha (39) onderging een preventieve dubbele borstampu-
tatie

‘Ik wilde verder kunnen met mijn leven’

Regisseur Sacha Polak (30), bekend van haar prijswinnende film *Hemel*, onderging een preventieve dubbele borstampu-
tatie omdat ze draagster is van het BRCA-gen, het gen dat filmster Angelina Jolie tot dezelfde ingreep heeft doen besluiten. Sacha legde het proces vast in de documentaire *Nieuwe tieten*.

Intiem, confronterend en informatief, dat is de documentaire *Nieuwe tieten* van Sacha Polak. Een jaar geleden liet Sacha preventief haar beide borsten verwijderen - en reconstrueren - omdat ze draagster is van een erfelijke mutatie in het BRCA-gen. Die verhoogt het risico op borstkanker met 60-80 procent en het risico op eierstokkanker in geval van een BRCA1-mutatie met 30-60 procent, en voor vrouwen met een BRCA2-mutatie met 5-20 procent. Sacha was een baby van elf maanden oud toen haar moeder op dertigjarige leeftijd aan borstkanker stierf. Het bestaan van deze gevaarlijke mutatie had al enige bekendheid, maar werd wereldnieuws toen filmster Angelina Jolie afgelopen mei bekend maakte dat zij om die reden preventief haar borsten had laten verwijderen en dat na haar herstel ook haar eierstokken zullen worden weggehaald. Angelina's moeder stierf in 2007 op 56-jarige leeftijd aan eierstokkanker. Het nieuws dat Jolie noodgedwongen hetzelfde besluit had moeten nemen als Sacha sloeg

bij haar in als een bom. “Ik werd gebeld door mijn producente: ‘Heb je al gekeken op Nu.nl? Daar staat dat Angelina Jolie hetzelfde heeft gedaan! Hier moeten we iets mee; we zouden een persbericht kunnen maken. Maar dat betekent wel dat we veel aandacht van de pers zullen krijgen. Ben je daar klaar voor?’” Ze slaat haar handen voor haar gezicht. “Oh nee, dacht ik. Ik was op dat moment nog aan het herstellen van de operatie en woonde tijdelijk in Berlijn waar ik afgezonderd van alles en iedereen rustig in mijn eigen coconnetje die film aan het maken was. Opeens was de hele wereld met het onderwerp bezig! Ik was daar nog helemaal niet klaar voor.”

Wat heeft je doen besluiten om het hele proces te filmen?

“Omdat ik zelf zo’n film had willen zien. En die was er niet. Toen ik besloot om mijn borsten te laten verwijderen, had ik zo veel vragen. Wat is de beste keuze? Naar welke chirurg moet ik? Hoe gaat het eruitzien? Hoe zal ►

het voelen? Maar ik had het zo druk, ik vloog de hele tijd van hot naar her en nam nooit de tijd om het eens goed uit te zoeken. Het filmen dwong mij om ermee bezig te zijn. Een ander motief was de gedachte om van zoiets rots iets positiefs te maken. Ik kan er anderen mee helpen. Tegelijkertijd is het idee van zo'n persoonlijke film uiteraard superkwetsbaar.”

Je was pas elf maanden toen je moeder overleed aan borstkanker en sinds je negentiende jaar weet je dat jij eveneens het BRCA1-gen draagt.

Knikt: “Niet alleen mijn moeder, ook haar zus stierf aan borstkanker. Een andere tante kreeg het ook. Toen ik deze film aan het maken was, zelfs al voor de derde keer. Zij raadde mij op een gegeven moment een DNA-test aan. Eigenlijk ging ik er al van uit dat ik draagster ben. Dat bleek te kloppen.”

Toen was je negentien. Toen je deze ingreep liet doen, was je 29. Hing er tien jaar een donkere wolk boven je hoofd?

Lacht: “Nee hoor, ik sta heel positief in het leven. Het was mijn vader die op zeker moment tegen me zei: ‘Nu moet je je er echt eens mee bezig gaan houden.’ Ik schoof het maar voor me uit. Logisch ook, ik wilde geen afscheid nemen van mijn borsten. Als ik nog even wacht, dacht ik, is er misschien wel een geneesmiddel. Later heb ik mij voor de operatie op de wachtlijst laten zetten om me daar, toen er gebeld werd dat ik kon komen, van schrik weer van af te laten halen. Zo sudderde het een tijd door. Ik ben ook nooit neurotisch bezig geweest met borstonderzoek, dat vergat ik zelfs weleens. Wel liet ik braaf elk jaar een mammografie en een MRI maken, maar ook daar maakte ik me nooit vreselijk zorgen over. Het bleef een tamelijk abstracte gedachte, bijna alsof een waarzegster in een glazen bol kijkt en zegt: ‘Op een dag zal je onder een auto komen.’ Tja, hoe ga je daar dan mee om? Die verhoogde kans op eierstokkanker heeft mij eerlijk gezegd meer beziggehouden. Eierstokkanker wordt de *silent killer* genoemd omdat er niet of nauwelijks symptomen zijn tot het te laat is. Dat vind ik veel griezeliger. Maar goed, wat ook meespeelde bij de beslissing is dat ik moeder wil worden. Mijn vriend zit er natuurlijk niet op te wachten om, net als mijn vader, alleen een kind op te moeten voeden. Dan zou de geschiedenis zich herhalen. Mijn vader, voor wie dit alles uiteraard heel emotioneel was, speelde ook een belangrijke rol. Hem kon ik het al helemaal niet aandoen om ook kanker te krijgen en dood te gaan. Ik

‘Mijn vriend zit er niet op te wachten om, net als mijn vader, **alleen een kind op te moeten voeden**’

voelde dat dit het moment was om de operatie te laten doen om daarna verder te kunnen gaan met mijn leven.”

In de film zijn ook gesprekken met je vriend Rutger te zien. Heel open, eerlijk en soms behoorlijk hard.

“Wij hebben heftige discussies gehad waarvan er een paar in de film zitten. Rutger zegt bijvoorbeeld: ‘Ik had misschien liever een meisje gehad met wie ik minder vaak naar het ziekenhuis had gehoeven.’ Dat klinkt hard, maar ik kan me dat goed voorstellen. Toch had ik zonder hem het hele proces niet aangekund. Hij is een ontzettend grote steun geweest, was heel lief en hij stond altijd voor me klaar. Bovendien heb ik na de eerste operatie negen maanden rondgelopen met behoorlijk vreemde borsten omdat het perfectioneren in een later stadium wordt gedaan. Hem maakte dat niet uit. Het was zo prettig om te merken dat hij echt van me houdt, al zag ik er nog zo vreselijk uit.”

In Nederland wordt bij zo'n preventieve amputatie het weggehaalde klierweefsel meestal vervangen door een siliconenprothese, die gemiddeld tien jaar kan blijven zitten.

Jij hebt ervoor gekozen om je in België te laten opereren, waarbij het borstweefsel wordt vervangen door weefsel uit je buik dat niet hoeft te worden vervangen.

“Die methode wordt in Nederland ook hier en daar gedaan, maar de operatie is ingewikkelder en langduriger. Ik heb met verschillende artsen gesproken en bleef twijfelen, tot ik werd getipt over de Vlaamse professor Blondeel. Hij is echt een autoriteit op dit gebied. Toen ik hem ontmoette, had ik voor het eerst het gevoel: oké, dit wil ik. Ik ben zo blij met het resultaat. Mijn borsten voelen supernatuurlijk aan, ze zijn warm, hebben een heel natuurlijke vorm en als het helemaal af is - ik hoef alleen nog een tepeltatoeage - kan niemand zien dat ze nep zijn.”

In de film interview je ook een paar lotgenoten. Een van hen zegt: ‘Sinds ik weet dat ik het BRCA-gen heb, associeer ik mijn borsten niet meer met vrouwelijkheid en sensualiteit. Ik nam meteen afstand van ze.’ Herkende je dat?

“Nee. Ik was altijd blij met mijn borsten, ik zag ze helemaal niet als tijdbommen. Ze waren juist een belangrijke erogene zone. Dat is nu niet meer zo. Aan de bovenkant voel ik nog wel wat, maar opgewonden raak ik er niet meer van.”

Voor je 35ste wil je proberen om een kind te krijgen. Niet in de laatste plaats omdat je eierstokken nog moeten worden

‘Mijn borsten waren een belangrijke erogene zone. Dat is nu niet meer zo’

weggehaald. Die kinderwens is door alles wat er bij komt kijken een punt van discussie tussen jou en je vriend.

“Het is iets wat we allebei ingewikkeld vinden. Natuurlijk willen we een gezond kind, maar tegelijkertijd vind ik dat je niet alles onder controle kunt hebben. Bovendien zijn de tests niet zonder risico. Er zijn twee opties: embryoselectie en PND, prenatale diagnostiek. Bij embryoselectie word je via ivf zwanger zodat de vrucht buiten de baarmoeder op het gen kan worden gecheckt. De andere mogelijkheid is dat je op de natuurlijke manier zwanger wordt en dat er via een vlokkentest wordt gekeken of het embryo de genmutatie heeft. Zo ja, dan zou je voor abortus kunnen kiezen. Of hopen dat de wetenschap over twintig, dertig jaar iets op de ziekte heeft gevonden.”

In *Nieuwe tietten* is op oude filmbeelden ook je moeder te zien. Dat is ontroerend.

“Ik vond het mooi om haar in de film te laten zien, om haar in zeker opzicht weer nieuw leven in te blazen. Mijn moeder heeft, toen ze wist dat ze doodging, een boekje voor mij geschreven. Daarin staan dingen over haar en over hoe ik als baby was. Dat is een van de weinige dingen die ik van haar heb. Het is heel jammer en dat gen zal op de een of andere manier wel een rol in mijn leven blijven spelen, maar ik hoef me gelukkig geen zorgen meer te maken. Ik heb de goede keuze gemaakt.” ■

***Nieuwe tietten* gaat in september in première op het Nederlands Filmfestival en wordt daarna uitgebracht in de bioscoop. NCRV Dokument zendt *Nieuwe tietten* uit op woensdag 7 oktober om 22.55 uur op Nederland 2. Informatie over het BRCA-gen is te vinden op www.brca.nl.**

Tien jaar Stichting Pink Ribbon

Borstkanker is doodsoorzaak nummer 1 voor vrouwen tussen de 35 en 55 jaar. Nog steeds sterven er in Nederland dagelijks negen vrouwen aan de ziekte. Stichting Pink Ribbon bestaat dit jaar tien jaar en werft fondsen om wetenschappelijk onderzoek mogelijk te maken, met als doel een langer en beter leven voor de patiënt. www.pinkribbon.nl